

tem ko je očitno le prenapeta občinska postava nepraktična, in liberalizem, kateri jo je stvaril, za življenje ne sodi.

Iz vsega tega pa sledi, da bi srenje sicer lahko izvrševale opravila izročene področja, ne pa onih, katere so se jim naložile pod krinko „samovlastnega“ področja ali samouprave.

Cerkvene zadeve.

Zgodovina lavantinske škofije.

Prestopimo zdaj k najnovejši zgodovini škofije. — Že leta 1786 in še večkrat pozneje nameravala je vlada, sedež lavantinskega škofa iz Koroškega prestaviti v Celje ali kako drugo štirsko mesto; pa vselej je zadela ob kaki napotek, ki je branil to preselitev. Še le pokojnemu knezoškofu Antonu Martinu Slomšek se je s pomočjo solnograškega nadškofa Maksimilijana Jožefa posrečilo, ne le škofovski sedež iz šent Andraža prestaviti na Štirsko, temveč tudi širske Slovence združiti v lavantinski škofiji. Že z določbo dne 20. maja 1857 so proglasili papež Pij IX.: 1. da cerkev sv. Andraža na Koroškem ne bode više katedralna ali stolna cerkev; 2. da bode v prihodnje župniška cerkev sv. Janeza krst. v Mariboru stolna cerkev lavantinske škofije; 3. da se tudi novo omejena škofija imenuje „lavantinska škofija“; 4. da bode mestni župnik v Mariboru ud lavantinskega stolnega zbora.

Za izvršitelja te določbe in za novo vredenje lavantinske škofije so postavili papež svojega poslanca na cesarskem dunajskem dvoru, velikega škofa Antona de Luka, z dovoljenjem, da sme solnograškega velikega škofa mesto sebe pooblastiti za izvrševanje tega posla. Tako pooblaščen solnograški veliki škof so nasvetovali, ves nekdanji mariborski okraj lavantinskemu, vso koroško deželo pa kerškemu knezoškofu prepustiti in stolico lavantinskega škofa v Maribor prestaviti. Ta nasvet sta odobrila in potrdila svetli cesar Franc Jožef 26. oktobra 1857 in papež Pij IX. 26. novembra 1857. Vsled tega sta prevzela krški škof 1. junija 1859 oni del koroške vojvodine, ki je spadal dosihdob pod lavantinsko škofijo, lavantinski pa 1. septembra 1859 tisti del mariborskega kroga, ki je bil poprej pod sekovskim škofom, tako da lavantinska škofija zdaj do malega ves slovenski del širske vojvodine obsega.

Na angelsko nedeljo 4. septembra 1859 so pokojni knezoškof Anton Martin Slomšek slovesno v svojo novo stolno cerkev sv. Janeza krstn. v Mariboru vpeljani bili.

Sedanja lavantinska vladikovina šteje 24 dekanij, naime onih 14, katere je imela že poprej v Celjskem, in sledečih 10 novo pridobljenih: 1. mariborsko, 2. marbeško, 3. jareninsko, 4. šentlenarsko, 5. šentjursko za Šavnicoj, 6. veliko-ne-

deljsko, 7. zavrčko, 8. ptujsko, 9. hočko in 10. cirkovsko. Vernikov šteje škofija nad 443.000, ki so do malega vsi Slovenci.

Lavantinskih škofov štejemo do zdaj 53. — Od Teobalda Schweinbeka 1446—1463 počeni imajo vsi naslov „knezov“. — Namesto vseh podamo le imena višjih pastirjev, ki so v tem stoletju lavant. škofijo vladali: Leopold II. Maksimilijan grof Firmian 1800—1822; Ignacij Franc Cimerman 1824—1843; Franc Ksav. Kutnar 1843—1846; Anton Martin Slomšek 1846—1862; Jakob Maksimilijan Stepišnik 1862—.

Cerkveno petje.

Iz Cerkljan na Gorenškem. (Vabilo.) Od mnogih strani se obračajo prijatelji petja s prošnjo do mene, naj bi jim razposlal svoje pesmice pod naslovom: „Napevi cerkvenih pesem“ postavil Andrej Vavken, učitelj v Cerkljah. Ker so mi pa 2., 3., 4., in 5. zvezek (1. zvezek še ima g. Giontini v Ljubljani) že davno vsi pošli, ter ne morem ustreči njihovim željam, zato me je volja vse pesmice v drugo natisniti dati, toda le pod tem pogojem, da mi blagovolijo prijatelji cerkvenega petja svoja naročila že naprej na poštnih listnicah (pošta Cerklje na Gorenškem) objaviti, da izvem, ali mi bo moč z naročnino pokriti stroške. Ako bode število obilno, pošljem vrh starih, tudi nekaj zvezkov novih v tisk, ker je res živa potreba, da se vkorenini čvrsto petje med prostim ljudstvom. Ko bi se pa oglasilo le premalo naročnikov, moram, se ve da, tisk opustiti.

Andrej Vavken.

K. Šmarnice se bližajo, in skrbni dušni pastirji bodo zopet popraševali po knjigi, ki bi jim služila v pomoč pri zadevnih premišljevanjih. V ta namen jim „Sl. Gospodar“ naznanja novo knjigo, ki se mu je v naznanilo poslala, in je ravno kar na 298 straneh v veliki osmerki pri Moserji v Gradci na svetlo prišla pod naslovom: „Betrachtungen über die lauteranische Litanei in zwei Monaten Maipredigten“. Von Dr. Math. Bayer, emerit. Professor der Dogmatik u. s. w. Res je, da imamo Slovenci lavretanske litanije že v domačem jeziku prelepo in obširno razloženo; vendar pa ima ta nova knjiga to posebnost, da globoko sega v zaklad skrivnosti naše sv. vere, ter si v njej potrditi prizadeva svoje čitatelje. Pridige so po svoji osnovi in pisavi sicer namenjene bolj izobraženim poslušalcem, vendar pa bodo bralca budile k mnogovrstnemu premišljevanju, iz katerega bo zamogel tudi predigar na kmetih prav koristne in mične nauke podajati pobožnim častilecem Marijinim, zlasti ker se v drugi vrsti teh predig nahaja toliko lepih in mičnih pripovedi, da bralcu tudi nehoté solze silijo v oči pri njih branji.